

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

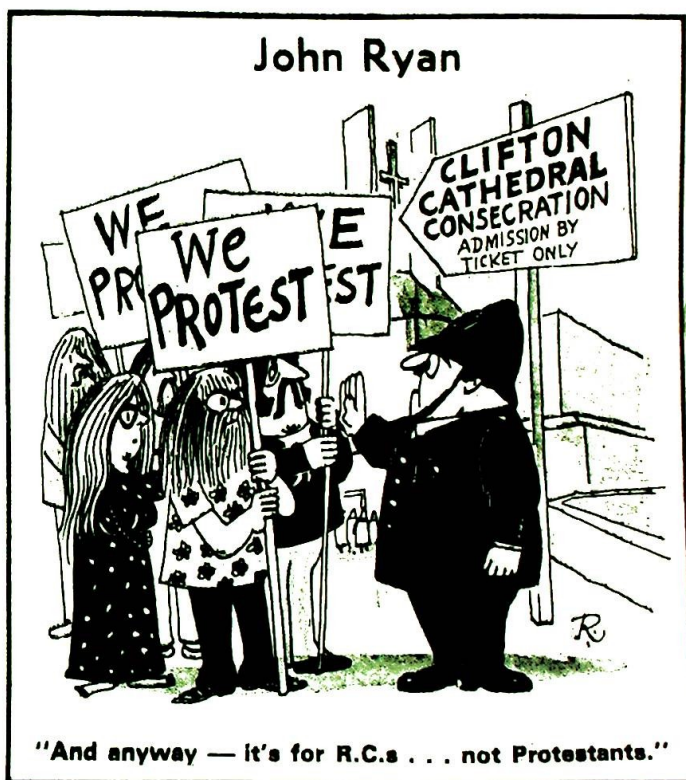
NR. 15

85. ÅRGANG

18. AUGUST

1973

John Ryan

REDAKSJONELT:

LILLEHAMMERSJOKKET

SIDE 228:

«**DOKUMENTET GJENTAR
OG BEKREFTER
KONSILETS LÆRE**»

(SE SIDE 226)

Den katolske sognepresten i Tønsberg, pastor Haakon Kielland Bergwitz fyller 70 år den 24. i denne måneden.

Gratulasjoner og lykkeønskninger fra en redaksjon som den skrivende sogneprest nok ikke alltid har vært enig med de siste årene, men som likevel drister seg til å regne ham som venn.

A. R.

FORSIDEN

John Ryan har tegnet en episode fra innvielsen av den nye katedralen i Clifton i England. Utenfor kirken kommer et lite tog av protesterende unge mennesker. De vifter med plakater med påskriften WE PROTEST — enten det er mot byggeomkostningene eller det faktum at ikke alle får plass i første omgang (Admission by ticket only).

Politimannen vinker ihvert fall avvergende og forklarer:

«Dessuten er det for R.C.s (romersk katolske), ikke for protestanter.

NR. 15

En viktig sak i dette nummeret er selvfølgelig den første gjennomgåelse av det dokument fra Troskongregasjonen som er kommet fra Rom, *Mysterium Ecclesiae*.

■ På side 228—229 finnes noen av de viktigste avsnitt i dokumentet, gjengitt både i engelsk og norsk oversettelse for å hindre misforståelser. Som illustrasjon har vi brukt hovedtittelen i *Catholic Herald* i London hvor avisen gir uttrykk for at den mener redegjørelsen bør føre til at dr. Küng nå reiser til Rom. Hans Küng, som ikke er nevnt spesielt i erklæringen, må regnes som en av de teologer hvis uttalelser og publikasjoner har fått Vatikanet til å reagere så tydelig.

■ I dagens nummer av ST. OLAV har vi videre nye opplysninger om anklagene mot Portugal i Mozambique i Afrika, stoff om en indre katolsk debatt i Frankrike om den siste av atombombeprøven og glimt av en aldrende ungarsk kirkeleder, kardinal Mindszenty.

Klovnen, ja han kjenner idag en mann som gjerne ville kalt katten sin for WHISKY, hvis det ikke var det at...

RED.

LILLEHAM

Svart på hvitt, det vil si i daglige, skakende avisoverskrifter har vi i sommer fått bevis på at det selvfølgelig ikke lenger er mulig å isolere seg fra denne verdens ulykker og lidelser. Det må jo ha vært en god del som trodde det helt til det øyeblikk da en mann ble skutt ned etter kinotid i Lillehammer, og Midtøsten-striden plutselig brant i ett av våre hyggelige småbymiljøer. Like fra familietragedien til de høytidelige og spente møter i det kongelige utenriksdepartement i Oslo var følgende synlig for de fleste: Vi lever nå så nær dagens brutale virkelighet at vi ikke kan gjemme oss i dette vakre og tilsynelatende så fredelige land og håpe på at ingen ser oss. Vi kan ikke bare holde fast på den såkalte sjølrådere, vokte over at innvandring av fremmed arbeidskraft ikke blir for «plagsom» og ellers vaske våre hender. Plutselig er for eksempel Lillehammer et stedsnavn som er kjent og notert i Tel Aviv og i Kairo. Vi oppdager at små grupper av kvinnelige og mannlige agenter av en type mange av oss vel egentlig bare trodde forekom i fjernsynets detek-time, følger hverandre som skygger over norske-

grensen med våpen i hånd. Fordi de er med i et politisk, økonomisk og militært oppgjør hvor utfallet angår oss alle. De er klar til å ta liv, drepe ukjente, ofre seg selv, alt fordi dette for dem er dødsens alvor, øye for øye, tann for tann. Mektige krefter blir synlige, om bare for et øyeblikk. Sjøkket er sterkt, smertelig — og antagelig noe som måtte komme i vår nasjonale uskyldstilstand.

Nå finnes det norske hvis hjerte ganske naturlig er hos israelerne — bl. a. fordi de har levet såpass lenge at de kjenner, og aldri glemmer, den grusomme bakgrunn for drømmen om staten Israel, forfølgelsene og masse-mordene. Og som siden har fulgt den femogtyve år lange forsvarskampen for å verge den nye stats grenser mot naboene. Men samtidig er det landsmenn, bl. a. en god del unge, som taler Palestinaarabernes sak og som sikkert med rette peker på den nød og urett som har rammet dem i det politiske spill hvor amerikanske, sovjetiske og franske våpen brukes. Det vil være en ny tragedie om omtalte Lillehammer-sjokk øker motsetningene mellom disse grupper. Er vi trukket inn, enten vi liker det eller

Den nye generalvikar i Oslo Katolske Bispedømme, msgr. Fischedick (til v.) fotografert under et prestemøte på Mariholm for en stund siden. Han står i samtale med sognepresten i St. Olav kirke i Oslo, pastor Vranken.

MER

ikke, er det knapt for at vi bør ta parti. Heller skal vi forsøke å anvende norsk lov og rettssyn med klokskap. Etter vår mening har de politiske myndigheter, påtalemyndighet og politi hittil klart dette på en god måte.

Kristne hører til blant dem som aldri vil kunne akseptere eller forsvare politiske mord og represalier. Men kristne må antagelig samtidig være nettopp de som midt i galskapen ennå har mot og kraft til å tale om forsoning. De må være som stadig prøver å forstå bakgrunnen for brutaliteten, de som har medynk med begge parter, ofre og gjerningsmenn. Det er kanskje slik det også kan være en mening i at vi nå trekkes inn i denne engang så fjerne virkelighet.

Og vi kan, etter undertegnede mening, starte med det at vi ikke lenger baksnakker eller fordømmer den ene eller annen part i kampen. Vi må forsøke å forstå hvordan følelsene har blitt så hvitglødende.

RED.

Neste nummer:

PAVEN
BYGGER
BOLIGER

FØR NESTE SIDE

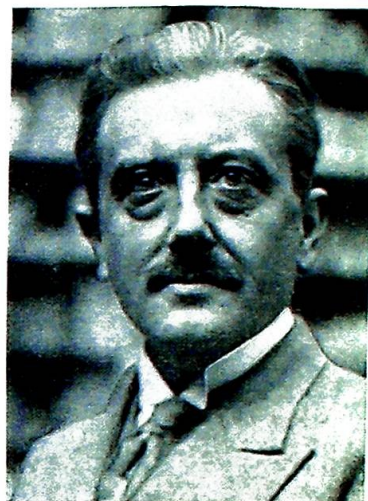
I et essay skrevet for førti år siden former den store franske dikter Georges Bernanos en hymne til Kirken, helgnesenes Kirke. Jeg har lest det om igjen i sommer:

«**F**or Kirkens virkelige liv, det er nettopp helligheten. Teologene og de andre Kirkens menn administrerer, ordner. Men dersom de mister kontakten med det de skal administrere, med Kirkens levende og lidende tradisjon, med helligheten, da er de intet: Vår Kirke er helgnesenes kirke. Den som nærmer seg den med mistillit, tror bare å finne lukkede dører, barrierer og billettluker, et slags åndelig politi. Men vår Kirke er helgnesenes kirke.

For å være en helgen ville biskopen gi sin ring, kardinalen sitt purpur og paven sin hvite drakt. For helligheten er et eventyr, ja, den er til og med det eneste eventyr som finnes. Den som en gang har forstått det, er trengt inn i hjertet av den katolske tro. Han har følt sitt dødelige kjød beve av en annen skrekk enn skrekken for døden, av et overmenneskelig håp. Vår Kirke er helgnesenes kirke.

Det er ikke lett å kjenne helgnene, for man venter at de skal være oldinger fulle av erfaring og politikk. Men de fleste av dem er barn, og barndommen er alene mot alle. Hvordan skulle Kirkens menn kunne forstå helgenen, det mest heroiske menneske som finnes, når de har beroliget seg med at himlenes rike vinnes på samme måte som et sete i Akademiet, ved å holde seg inne med alle?

Gud har ikke skapt Kirken for at den skal gjøre helgnene velstående, men for at den skal bringe deres minne videre, for at en strøm av ære og poesi ikke skal mistes sammen med det gud-

dommelige mirakel. Ingen annen enn Kirken kunne ta disse sjeler i forvaring. Historikerne med sine summariske metoder og sin snevre realisme, ville knekket dem. Vår katolske tradisjon bærer dem med seg i sin universelle rytme, uten å krenke dem.

Ingen kunne for alvor ønske at de i levende live ble overøst med æresbevisninger og knelt for. De levde, de led som oss. De ble fristet som oss. De bar en tung byrde, og mer enn en av dem døde over den uten å slippe den.

Hele Kirkens praktfulle apparat, dens visdom, styrke og smidige disiplin er intet, dersom det ikke belives av kjærligheten. Den middelmådige søker i dette apparat en slags forsikring mot det guddommelige livs risiko. Men hvert eneste barn som går til katekismeundervisning vet at velsignelsen fra alle Kirkens menn tilsammen aldri kan bringe fred til andre sjeler enn de som er beredt til å ta imot den, til de sjeler som er av god vilje. Ingen ritus fritar et menneske fra å elske. Vår Kirke er helgnesenes kirke.

Man kan respektere teologene, alle de ærverdige doctores som resonnerer over troen, planlegger og administrerer, men vårt hjerte er hos dem som går i første linje, vårt hjerte er hos dem som faller. Ingen av oss som bærer vår byrde — fedreland, yrke, familie — med angstens trekk i våre slitte ansikter, våre barkedde hender og den enorme lede ved det daglige liv, ved kampen for det daglige brød og våre hjemms ære, ingen av oss vil noensinne lære tilstrekkelig teologi til bare å bli kannik. Men vi vet tilstrekkelig til å bli helgener...»

(Teksten og oversettelsen er fra Hans Aaraas fremragende førstebind om dikteren.)

(Forts. neste side)

Reaffirmation of infallibility

Vatican statement means Dr. Küng should go to Rome

By the Editor

De første ordene i den nye erklæringen fra Rom om katolsk kirkesyn og dogmer er Kirkens *Mysterium — Mysterium Ecclesia*. Og det er under det navn den blir kjent. Ordene knytter forbindelsen med det siste Koncil, særlig med den dogmatiske konstitusjon *De Ecclesia* — og det er sikkert i en slik sammenheng den må forstås.

Eventuell kritikk mot dokumentet (at det ikke tar hensyn til de økumeniske bestrebelse eller til teologisk forskning) overser etter undertegnedes mening kanskje først og fremst dette. Det er ikke noen nye og strengere regler som katolikker må bindes med på grunn av denne erklæring, den gjentar bare pavers og kirkemøters ord, for eksempel slike ord fra det annet Vatikankonsil som de fleste av oss hilste velkommen med stor tilfredshet for litt over ti år siden.

På den måten gjentar og bekrefter *Mysterium Ecclesia* det som er katolsk lære. Dokumentet minner om det som har vært definert tidligere om ufeilbarligheten (i noen få trosspørsmål) og understreker at Kirken ikke er en stor religiøs «forening», men et virkelig mysterium:

«... som vår Frelser etter sin oppstandelse overlot til Peter som til dens hyrde, som han betrodde til ham og de øvrige apostler for at de skulle utbre og styre den, og som han bygget opp for all fremtid som en «sannhetens søyle og grunnvoll.» Denne Kirke, stiftet og ordnet i

Kirkens . . .

(Forts. fra forrige side.)

Først flere dager etter lesningen slo det meg at sitatet indirekte kunne være en god kommentar til det dokument som kalles «*Mysterium Ecclesia*». Muligens er det jo nemlig bare i det perspektiv Bernanos trekker opp at man kan forstå dokumentteksten. Det er ikke snakk om fine teologiske vurderinger som bare et mindretall av oss kan skjønne seg på. Det er snakk om helgvenes kirke og dens veldige tradisjon. A. R.

ERKLÆRINGEN

FRA ROM:

«Gjentar og bekrefter det som er katolsk lære»

denne verden som et samfunn, finnes i den katolske Kirke, styrt av Peters etterfølger og de biskoper som står i kommunion med ham . . .»

Disse ordene fra første avsnitt av Konsilkonstitusjonen om Kirken er også det første sitatet av omtalte tidligere uttalelser som gjengis i det nye dokument. «... den hele fylde av midler til frelse kan bare nås ved Kristi katolske Kirke», den samme katolske Kirke bærer fylden av den åpenbarte sannhet og har alle de nådemidler som Kristus ønsket å gi sitt folk — det er en liten kjede av sitater og gjentakelser her av tidligere uttalelser som også minner om de rikdommer og den sannhet som finnes i andre kirkesamfunn:

«... katolikkene skal i glede erkjenne og verdsette de ekte kristne skatter som stammer fra den felles arv og som finnes hos våre adskilte brødre.» Katolikkene må arbeide for alle kristnes enhet.

Men samtidig er katolikker forpliktet ved at de gjennom Kristi nåde tilhører den Kirken som Herren grunnla, den som ledes av Peters og de andre apostlenes etterfølgere. Den Kirke som bærer i seg den opprinnelige apostoliske tradisjon og læreav. De har derfor ikke lov til å betrakte Kristi Kirke som intet annet enn en splittet forsamling av kirker og samfunn. De kan heller ikke fritt mene at Kristi Kirke ikke eksisterer idag, eller at den bare er et mål som alle kirker og religiøse samfunn arbeider seg frem mot.

I sin nåde og godhet har Gud gjort det slik at det som han har åpenbart for alle menneskers og nasjoners frelse vil bli fastholdt gjennom tidene i sin fulle mening og sammenheng.

Derefter behandler den nye erklæringen spørsmålet om ufeilbarlighet — et spørsmål som bl. a. den tyske teologiprofessor Hans Küng har skapt atskillig uro om gjennom sine skrifter. Igjen med klare linjer til siste Konsil bekrefter dokumentet katolsk lære:

«Det troende folk som helhet, salvet av Den Hellige, kan ikke fare vill i sin tro. Denne spesielle egenskap gir seg til kjenne gjennom hele folkets overnaturlige trosinnstinkt når det «fra biskopene til de ytterste rekker i det troende legfolk» fremviser en enstemmig tilslutning i tros- og moralspørsmål.»

KIRKENS MYSTERIUM

Guds folk (det er igjen noen ord fra Konsil-tekstene) støtter seg uten å nøle til den tro som engang ble overlevert til de hellige, trenger dypere inn i den samme tro og anvender den i sine liv. Alt dette gjøres under ledelse av en hellig læremyndighet som de lojalt bøyer seg for.

Uten tvil, heter det, bidrar de troende på mange måter til en øket forståelse av Kirkens tro. Det er en øket forståelse av realitetene og ordene i det som er overlevert. Dette foregår gjennom kontemplasjon og studier. Og gjennom biskopenes ord som bygger på den hellige tradisjon og den hellige skrift.

Men det er Guds vilje at det er disse hyrder alene, Peters og apostlenes etterfølgere, som skal lede og undervise de troende med Kristi autoritet. (Og her må det være tillatt å bruke en engelsk oversettelse av dette viktige punkt i dokumentet for å unngå misforståelser og gale fortolkninger:)

«— by divine institution it is the exclusive task of these pastors alone, the successors of Peter and the other Apostles, to teach the faithful authentically, that is with the authority of Christ shared in different ways; so that the faithful, who may not simply listen to them as experts in Catholic doctrine, must accept their teaching given in Christ's name, with an assent that is proportionate to the authority that they possess and that they mean to exercise. For this reason the Second Vatican Council, in harmony with the First Vatican Council, teaches that Christ made Peter «a perpetual and visible principle and foundation of the unity of faith and of communion»; and the Supreme Pontiff Paul VI has declared: «The teaching office of the bishops is for the believer the sign and channel which enable him to receive and recognize the Word of God». Thus, however much the Sacred Magisterium avails itself of the contemplation, life and study of the faithful, its office is not reduced merely to ratifying the assent already expressed by the latter; indeed, in the interpretation and explanation of the written or transmitted Word of God, the Magisterium can anticipate or demand their assent. The People of God has particular need of the intervention and assistance of the Magisterium when internal disagreements arise and spread concerning a doctrine that must be believed or held, lest it lose the communion of the one faith in the one Body of the Lord (cf. Eph. 4:4 5).»

«Jesus Christ from whom derives the task proper to

the pastors of teaching the Gospel to all his people and to the entire human family, wished to endow the pastors' Magisterium with a fitting charism of infallibility in matters regarding faith and morals. Since this charism does not come from new revelations enjoyed by the Successor of Peter and the College of Bishops, it does not dispense them from studying with appropriate means the treasure of divine Revelation contained both in Sacred Scripture which teaches us intact the truth that God willed to be written down for our salvation and in the living Tradition that comes from the Apostles. In carrying out their task, the pastors of the Church enjoy the assistance of the Holy Spirit; this assistance reaches its highest point when they teach the People of God in such a manner that, through the promises of Christ made to Peter and the other Apostles, the doctrine they propose is necessarily immune from error.

This occurs when the bishops scattered throughout the world but teaching in communion with the Successor of Peter present a doctrine to be held irrevocably. It occurs even more clearly both when the bishops by a collegial act (as in Ecumenical Councils), together with their visible Head, define a doctrine to be held, and when the Roman Pontiff «speaks ex cathedra, that is, when, exercising the office of Pastor and Teacher of all Christians, through his supreme apostolic authority he defines a doctrine concerning faith or morals to be held by the Universal Church».

According to Catholic doctrine, the infallibility of the Church's Magisterium extends not only to the deposit of faith but also to those matters without which that deposit cannot be rightly preserved and expounded. The extension however of infallibility to the deposit of faith itself is a truth that the Church has from the beginning held as having been certainly revealed in Christ's promises. The First Vatican Council, basing itself upon this truth, defined as follows the matter of Catholic faith: «All those things are to be believed by divine and Catholic faith which are contained in the written or transmitted Word of God and which are proposed by the Church, either by a solemn judgment or by the ordinary and universal magisterium, to be believed as having been divinely revealed». *Therefore the objects of Catholic faith — which are called dogmas — necessarily are and always have been the unalterable norm both for faith and for theological science.*

A ltså: Peters og apostlenes etterfølgere har av Gud fått i oppdrag å lede og undervise de troende med Kristi autoritet, ved den autoritet som de på forskjellige måter har del i. De troende må ikke bare se disse hyrder som eksperter på katolsk doktrine, men må akseptere den lære de gir i Kristi navn. Det annet Vatikankonsil, i forening med det første Vatikankonsil lærer at Kristus gjorde Peter til et synlig prinsipp og tegn på enhet i tro og kommunion. Og derfor, om enn den hellige læremyndighet drar nytte av troendes kontemplasjon, liv og forskning, er ikke embedet bare til for å godkjenne ting man kommer frem til. Det er heller slik at Læremyndigheten når det gjelder Guds skrevne og overleverte ord kan vente og kreve de troendes samtykke. Og Guds folk har spesielt bruk for Læremyndighetens inngripen og assistanse når det oppstår indre uenighet om en doktrine.

Kristus som har gitt sine hyrder i oppdrag å forkynne
(Forts. side 236)

Portuguese 'atrocities'

Pope condemns attacks on the defenceless

From A Special Correspondent

En forståelsesfull venn av Portugal skrev nylig i en britisk avis at det er dårskap å uten videre fordømme landets politikk i de afrikanske besittelser for man har sett hva deres såkalte «tredje løsning» egentlig står for. Portugiserne er på et lykkelig vis farveblinde, fremholdt han. Vi står ikke overfor den vanlige konfrontasjon mellom hvit og sort i et kolonimråde.

Hvordan nå dette har seg, er det ikke lenger tvil om at misjonær-rapportene om portugisiske troppers grusomheter mot sivilbefolkningen enkelte steder i Mozambique har vakt forferdelse, bl. a. i Vatikanet. For-

dømmes ikke uten videre «de farveblindes» politikk, fordømmes meget skarpt alle overgrep mot forsvarsløse innbyggere.

De første meldinger om overgrepene kom fra den katolske presten Adrian Hastings som simpelthen offentliggjorde det han visst i The Times. Hans kilder var spanske misjonærer. Det italienske nyhetsbyrået ASCA har siden, også basert på opplysninger fra misjonærer, sagt at «portugisiske soldater har skutt afrikanske borgere i landsbyene Mahanada, Kapinga og Antonio for at de ved ett enkelt tilfelle hadde gitt mat til menn fra FRE-

DE «E BLOD

LIMO, frihetsbevegelsen i Mozambique som har ført geriljakrig mot myndighetene siden 1964.» Byrået opplyser dessuten at det har materiale som bekrefter påstandene om bruk av tortur og opprettelse av konsentrasjonsleire i Mosambique. (Se også side 234.)

Pater Hastings hovedpunkt var at over 400 menn, kvinner og barn ble brutalt drept av soldater i en landsby ved navn Wiriyama i desember ifjor. I Madrid finnes et direkte øyenvitne, presten Enrique Ferrando som sier: «Jeg så personlig at en 68 år gammel mann ble lynsjet av portugisisk hemmelig politi, at to andre gamle menn ble skutt ned og at et ektepar ble drept og deres legemer brent i en hytte.»

Regjeringen i Lissabon har straks benektet alle påstander.

Den siste franske kjernefysiske prøvesprengningen i Stillehavs-området i juli førte til en meningsutveksling i en skarp tone mellom menn fra Frankrikes katolske kirke og talsmann for landets væpnede styrker. I et åpent brev som ble offentliggjort i Figaro, hevdet den franske stabssjefen, admiral de Joybert at nasjonens geistlige har blitt for sterkt engasjert i spørsmål av militærpolitisk karakter.

Brevet kom som et svar på den tidligere uttalelse om de franske atomvåpnene av biskop Riobe av Orleans. Biskop Riobe sa i denne uttalelse at hverken politiske eller økonomiske grunner kan rettferdiggjøre bruken av kjernefysiske våpen.

Frankrike ville vinne hele verdens beundring og respekt ved å stoppe prøvene og oppgi å ha kjernefysiske våpen, skrev biskopen. Alle franskmenn som er opptatt av fredssaken burde, fortsatte han, vise at de var imot rustningskapløpet.

Fransk atomprøve: Ka

Admiral de Joybert svarte med å si at de væpnede styrker må få anledning til å velge de beste forsvarsmidler når de har fått i oppdrag å forsvare landet.

«Deres oppgave,» fortalte han biskopene, «er å forkynne troen og brorskapets kjærlighet. Det synes som om denne oppgave skulle være vanskelig nok. Hold dere, for Guds skyld, til denne oppgaven. La Staten som respekterer de åndelige verdier gjøre sin jobb.»

Samtidig som han fremholdt at han skrev som en overbevist katolikk, fortsatte admiral de Joybert med å kritisere andre erklæringer som er sendt ut av de franske biskoper. Dette omfatter bl. a. en uttalelse med angrep på landets åpeneksport (se SE. OLAVs påskenummer) og en protest

mot beslagleggelsen av landområder i Larzac til militærmanøvrer.

Admiralen har fått hjelp av den skrivende og meget konservative kardinal Jean Danielou som ikke ga biskop Riobe støtte. Staten har en rett til selvforsvar, sa kardinalen i et telefonintervju. Denne rett omfatter også et kjernefysiske forsvar.

Han la til at admiral de Joybert var i sin fulle rett når han advarte mot biskoper og presters overdrevne engasjement i «politiske» saker.

*

Den totale krig ble spesielt behandlet og fordømt under Det annet Vatikanekonsil. I den pastorale konstitusjon KIRKEN I VERDEN AV IDAG heter det:

«FARVEBLINDES» EN NY KOLONIKRIG

I en tale til pilgrimner i Castelgandolfo i juli kom pave Paul med en skarp uttalelse om overgrep mot forsvarsløse mennesker — en uttalelse som tydelig har adresse til de påståtte mord og mishandlinger i Mozambique.

Selv om han ikke nevnte Portugal ved navn, var pavens ord tydelige nok:

— Ingen kan beskyldes misjonærene og Kirken for stilltiende å godta at mennesker de skal bringe evangeliet til undertrykkes og myrdes.

— Misjonærene lider med ofrene for en slik undertrykkelse, og ingen vil kunne si at de bare lar tingene skje uten å protestere.

Misjonærer som ble nektet å arbeide videre, som ikke er velkomne eller som blir karakterisert som venstre-

aktivister har i denne situasjon hans støtte og sympati.

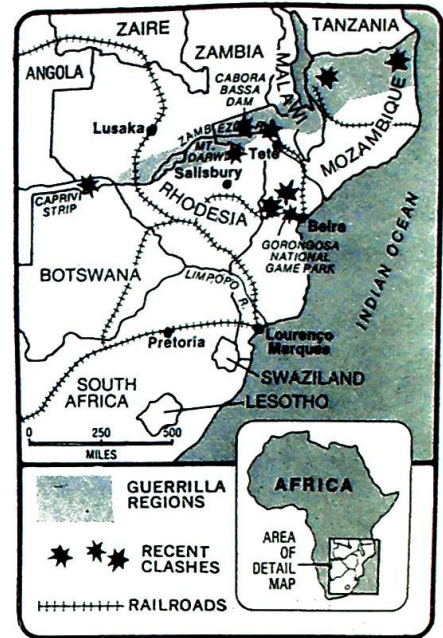
Andre protester:

Den pavelige delegat i Lissabon har flere ganger overrakt regjeringen henvendelser fra Rom hvor Vatikanet ber om opplysninger og gitt uttrykk for sin dype bekymring. Delegaten har fått beskjed om å understreke Kirkens fordømmelse av hver form for vold.

Formannen i Justitia et Pax-komiteen for England og Wales, hjelpebiskop Mahon i Westminster har sagt at det er nødvendig med en rask og upartisk undersøkelse av alle påstander om vold og mishandlinger i Portugals oversjøiske områder.

Verdenskirkerådet har støttet et svensk forslag om en granskning av påstandene.

De katolske biskoper i Mozambique

har for flere måneder siden protestert til myndighetene straks de hørte om grusomhetene.

Før sommerferien hadde vi her i ST. OLAV en rapport fra den portugisiske hovedstad om en studentprotest mot myndighetenes kolonipolitikk og direkte krigføring. Streikegruppen i Ratos egen analyse etterpå av det som skjedde (som redaksjonen har fått gjennom Idoc) er i seg selv meget interessant:

Hovedresultatet av demonstrasjonen i kapellet i Rato var at man satte igang en offentlig debatt i Portugal om kolonikrigen. Det som inntil da hadde vært et forbudt samtaleemne, ble plutselig noe man høylydt diskuterte...

ST. OLAV har fra ihvertfall ett hold mottatt protester fordi vi har vært med på å blåse liv i denne diskusjon. Det er en innvending vi tar med ro. Ille ville det bare vært om vi hadde vært tause om alt dette av falske forsiktighets- og lojalitetshensyn overfor «de farveblinde» trosfeller.

Å. R.

olsk debatt

«Krigens gru og onskap blir grenseløst forøket av de nye våpen som vitenskapen har frembragt. Bli disse våpen tatt i bruk, kan krigen føre til enorme ødeleggelser som rammer enhver, og dette går langt ut over de grenser man kan sette for et legitimt forsvar. Mer enn det: hvis disse midler, som allerede enkelte stormakter gjemmer i sine arsener, kommer til anvendelse med full kraft, vil dette føre til et så og si fullstendig og aldeles gjensidig slakteri av de krigførende parter, for ikke å tale om de mangfoldige ødeleggelser i verden og de skjebnesvangre ettervirkninger som bruken av disse våpen vil føre med seg.

Alt dette tvinger oss til å ta problemet om krigen opp til helt ny vurde-

ring. Vår tids mennesker bør vite at de skal avlegge et tungt regnskap for

(Forts. side 237)

Bønn

Herre, vår Gud
vi ber Deg
for mennesker
som ikke opplever kjærlighet,
for mennesker
som blir foraktet.

For mennesker
som mangler det
vi selv har i overflod,
for mennesker som ikke
vet noen råd mer,
hvis liv tilsynelatende
er mislykket.

Tenk på dem,
Du som forstår alt.

Ungarns primas

Han er ikke knekket trass årtiers forfølgelser, tortur og fengsel, først under nazistenes styre, så under et kommunistregime. Da Ungarns primas, den 81 år gamle kardinal Mindszenty nylig var i London, feiret han en messe for hundrevis av ungarske katolikker i katedralen i Westminster, og talte til sine landsmenn fra alteret (se bildet).

Mindszenty som nå lever i et ungarsk presteseminar i Wien oppholdt seg i London i fire dager som kardinal Heenan's gjest. Dagen etter at ovenstående bilde ble tatt celebrerte igjen den ungarske kardinal messe i katedralen, og under denne messen holdt Heenan en preken om forfølgelser av troende.

Han omtalte først kort de prøvelser prøvelser Joseph Mindszenty har gjennomlevet, men la til: «Jeg skal ikke si mer om kardinal Mindszenty's heroiske motstand mot tyranniet.»

«Jeg velger å peke på det faktum at det er liten utsikt til at vi klarer å overtale noe kommunistregime til å gi kvinner og menn frihet til å prak-

tere sin religion — til tross for Kirkens dialog med marxistene.»

«Hvor enn kommunismen har kontroll, nekter den å inngå våpenhvile med de som tror på Gud og et menneskes verdighet. Det som hendte i Ungarn i 1956 ble gjentatt noen år senere i Tsjekkoslovakia.»

«Forfølgelser pågår i Øst-Tyskland, Polen, Jugoslavia, Romania, Bulgaria og i de baltiske stater uten særlige protester fra vest.»

«De verste forfølgelser finner sted i Albania hvor dødsstraffen fremdeles brukes mot prester som leser den hellige messe for sine små flokker av troende eller som gir kristendomsundervisning til barna.»

«Kardinal Mindszenty's besøk er en påminnelse om den plikt vi har som kristne overfor våre lidende brødre. Da erkebiskop Stepinac ble fengslet og satt for en domstol, sa Jugoslavias president Tito: «Vesten vil snart glemme dette.» Og selvfølgelig hadde han rett, Vesten glemte hele affæren.»

«Den vestlige verden kjenner ikke til eller vil ikke vite noe om at religi-

onsforfølgelsene har øket i kraft i Sovjetsamveldet og i Jugoslavia i de siste månedene.»

Kardinal Heenan minnet så igjen om Mindszenty's rolle. Han er et tegn. Så lenge han lever i eksil, vil verden aldri helt glemme at kommunismen er de troendes fiende. Det er farlig å betrakte dialogen med marxistene som en helt akademisk debatt, vi som lever i frihet må ikke hvile så lenge kvinner og menn, fra forskjellige tros-samfunn, forfølges for sin overbevisnings skyld.

Og han sluttet med å si:

«La Ungarn be kardinal Mindszenty om å vende tilbake, hjem til det folk som han er en far og en helt for.»

I NESTE NR.

I neste nummer av bladet kommer bl. a. en artikkel av Ellen Nielsen som vi kaller KVINNEN OG EMBEDET.

RED.

Redaksjonell advarsel

Det er en regel på ST. OLAVs redaksjon at vi ikke blander oss i norsk partipolitikk, og grunnen til det har vi nevnt så mange ganger at den ikke skal gjentas. Visse fenomener hører imidlertid ikke naturlig hjemme i det politiske bildet, men er snarere sykdomstegn som det visst er vår plikt å advare mot, både til venstre og høyre. Langes parti er, tror redaksjonen, et

slikt tegn. I forrige nummer gjenga vi en uttalelse fra Norske Kvinners Nasjonalråd, her lar vi mannen selv komme til orde med en uttalelse om sitt kvinnesyn som har stått i Aftenposten. Det skal således ikke sies at vi ikke tillater ham å svare på kritikken.

Måten han gjør det på er imidlertid, etter vår mening, temmelig avslørende.
RED.

„MITT SYN PÅ KVINNEN”

Av ANDERS LANGE

I hele mitt liv har jeg elsket kvinnen, men også små barn og enfoldige dyr.

I mange, mange år har det forbitret meg at en kvinne skal forsvinne i en mann, på entréskiltet får vi ingen opplysninger hvem begge er født. Skulle jeg komme med et offentlig påbud, burde det stå fornavn og etternavn på henne, gift med fornavn og etternavn på mannen. Biologisk sett bringer hun inn i barna minst det samme som mannen.

Dessuten har det forbitret meg at kvinner som gjør samme jobb som mannen ikke skal ha samme lønnsbetingelser. Dernest mener jeg at kvinner er meget mer skikket til å være prester enn menn. Ikke minst har jeg dette standpunkt fordi jeg godt tenker meg min meget religiøse men samtidig humoristisk anlagte mor som prest. Hun gikk dessuten i skjørt fra før.

I mitt lange liv har jeg truffet ytterst få kvinner som var ekte opptatt av politikk, og andre saker som f. eks. forsvarssaken.

I dette lange liv har jeg truffet adskillige kvinner med homoseksuelle tilbøyeligheter. Disse har vist en arbeidsinnsats som ikke er blitt forkludret med det som lett kan oppstå under nært samarbeide, nemlig distraherende erotikk.

Kvinnenes stemmerett som de fikk i 1912 viste ingen andre utslag enn at de sluttet opp om sine menns partier, men dessverre også at de trodde på forbud fordi de selv ville pålegge

seg forbudet i praksis. De tror på forbud.

På Stortinget kan jeg ikke se at kvinnene har stått opp og gitt nye impulser til styringspolitikken. De har fulgt sine menneskepartier også der.

Efter siste kommunevalg hvor det ble en slags storm til fordel for valg på kvinner, kan jeg ikke innse at de har tilført oss noe særlig nytt, annet enn flere barnehaver. Det byr meg imot å tenke på at små barn skal sitte hjemme uten mor som befinner seg på Stortinget.

En ansvarlig holdning overfor den private husholdning som husmødre burde kunne kjenne mer til enn mange av oss menn, har jeg ikke sett tillopp til hverken på Stortinget eller i kommunestyrene.

De er like så besatt som mennene av å frata det almindelige mennesket sin fortjeneste og sine personlige rettigheter til hus, leiligheter, tomter eller hva nå den personlige husholdning går ut på.

Også kvinnen i det politiske liv opptrer som begeistret forbruker av menigmanns inntekter, og eiendom.

Derimot tror jeg mange hjemmesittende kvinner og elskerinner har hatt meget å si — ja, har meget å si — overfor sine menns innsats på det politiske plan, ikke minst på topplanet her og i det store utland. Historien og biografene av de store guttene gir oss sterkt innblikk i dette forhold.

Så noen kvinnehater er jeg såvisst ikke.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

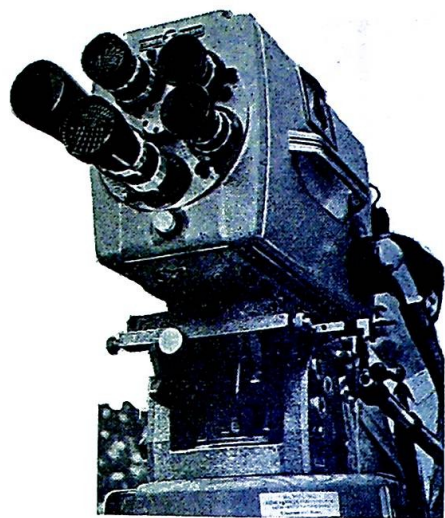
KR. 40,— PR. ÅR

HVER 14. DAG

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Franciskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullemchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			18.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
		19.00	—
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07		9.30	—
			—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vestertgt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnús kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765		17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
		19.00	—
			9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2		8.45	11.00
		19.00	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethsøstrene</i> Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I.VII—31.VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00	11.00
		8.00	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30

MOZAMBIQUE:

NYE OPP- LYSNINGER

London-avisen The Sunday Times hevder i en artikkel 5. august at den kan bringe den første øyenvidneskildring av den påståtte portugisiske massakre i landsbyen Wiriyamu i det nordlige Mozambique i desember ifjor. En av avisens reportere har intervjuet en 15—16 år gammel afrikansk gutt, Antonio, og han skildrer hvordan portugisiske soldater samlet befolkningen i landsbyens sentrum før de begynte å skyte inn i folkemengden, for etterpå å tenne på hele landsbyen.

Portugisiske myndigheter har ennå ikke kommentert artikkelen, men ifølge informerte kilder skal de være av den mening at den afrikanske gutten er «plantet» som vidne, enten av frigjøringsorganisasjonen Frelimo eller av representanter for den katolske ordenen «Burgosbrødrene», som har misjonærer i Tete-provinsen i det nordlige Mozambique.

En av reporterne i The Sunday Times, Peter Pringle, som hadde et hemmelig møte med den afrikanske gutten Antonio 25. juli, ble den påfølgende dag oppsøkt av en representant for Portugals hemmelige politi i Tete og ført til hovedkvarteret i byen.

Her ble han fratatt sine filmer, notater og lydbånd fra oppholdet i Tete-provinsen. Han fikk derefter ordre om å forlate byen og ble satt på et fly til Leurenco Marques. Der ble han på ny forhørt om sitt lovlige besøk i Tete-provinsen, for etterpå å bli fortalt at han hadde vist

for stor interesse for spanske misjonærer i området og for portugisiske militæranlegg i Tete-provinsen.

I den afrikanske guttens beretning om massakren i Wiriyamu heter det at portugisiske soldater stormet inn i byen uten noe forhåndsvarsel, som vanligvis blir gitt for større angrep. Han forteller at han gjenkjente en av de innfødte soldatene som tydeligvis hadde vært en militærspion i området. Straks ble alle innbyggerne i landsbyen samlet i dens sentrum, og folkene fikk beskjed om å klappe i hendene. Mens innbyggerne gjorde dette, begynte soldatene å skyte inn i menneskemengden. Øyenvidnet ble selv såret av et skudd i skulderen, men han husker hvordan soldatene begynte å samle tørt gress over de dreppe før de tente på.

Antonio greide å komme seg vekk fra flammene og soldatene som holdt vakt, og han fant også sin fire år gamle bror uskaddet. Hans foreldre og en annen bror og søster ble imidlertid drept under skytingen. De greide å ta seg frem de få kilometerne til Tete, og ble tatt under behandling av spanske nonner i et sykehus der.

Videre i intervjuet nevner Antonio navnet på 12—15 mennesker han husker ble drept, og disse navnene stemmer med listen på 42 som «Burgosbrødrene» først offentliggjorde. En eldre afrikaner fra nabo-byen til Wiriyamu, Chawola, stadfester i en samtale med The Sunday Times reporter guttens beret-

ning. Han husker at portugisiske fly kom inn over landsbyen, men bare Wiriyamu ble angrepet. Innbyggerne i Chawola flyktet imidlertid av frykt for at deres landsby også skulle bli angrepet, forteller han.

Chawola-innbyggeren og hans frue nevnte også navnet på over et dusin av innbyggerne i Wiriyamu, som ble drept under angrepet i desember ifjor, og også disse navnene stemmer med de første rapportene som ble skrevet av katolske misjonærer i Tete-provinsen bare noen dager etter at angrepet skulle ha funnet sted.

Debatten om de påståtte portugisiske massakrer i Wiriyamu startet 10. juli da presten Adrian Hastings i The Times offentliggjorde en rapport om hendelsen på bakgrunn av papirer han hadde mottatt fra spanske misjonær-kolleger. I den opprinnelige rapporten het det at 400 innbyggere ble drept i Wiriyamu i desember ifjor, men i The Sunday Times heter det nå at tallet på drepte i de tre nabolandsbyene Wiriyamu, Chawola og Juwau etter desember-angrepet er over 300. Disse rapporter bygger på opplysninger fra de spanske prester i området, og i artikkelen i The Sunday Times stilles det også et spørsmålstegn ved tausheten til biskopen i Tete-provinsen.

De spanske prester og misjonærer har gjentatte ganger hevdet at de i desember og januar sendte utførlige rapporter til ham, og det heter også at biskopen skal ha bedt den øverste militære leder i distriktet om at ofrene i Wiriyamu straks måtte bli begravet ellers så ville han egenhendig besøge det.

Biskopen skal også på et presstemøte i Beira i mars i år ha deltatt i en diskusjon om de portugisiske soldaters brutale fremferd i Mozambique, blant annet i Wiriyamu. Nå nekter imidlertid biskopen å uttale seg om saken, og han nekter også å møte journalister.

(Se også side
230)

En klønn

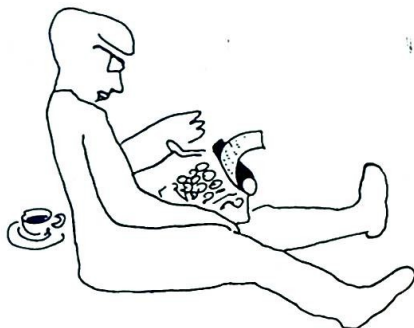
En venn av meg, en god katolikk, fikk seg nylig en katt. Spørsmålet var: Hva skulle han kalle det lille nøstet?

Egentlig hadde han lyst til å kalle katten for WHISKY.

Et kort og greit navn.

Men han måtte avstå fra det av en bestemt grunn:

Min venn bor i en rekkehusbebyggelse. Han forklarte meg at han ikke kan gå ut i skumringen og rope WHISKY, WHISKY uten at naboene tror at han holder på å knekke sammen på grunn av tørsten.

Kjære venner!

Når et nummer av dette blad omtrent er i havn på redaksjonen, ryddes skrivebordet. Og så oppdager vi gjerne enkelte avisutklipp, brev og tekster som har druknet i maset. Denne gangen fant vi for eksempel et klipp med en omtale av den tyske professor Konrad Lorenz nye bok «Det moderne menneskets åtte dødssynder» (112 sider, Pieper forlag, München).

Professor Lorenz bok er kanskje for noen et nytt «skriftesteil», i alle fall er våre synder og forsømmelser i de ting han stiller foran oss ofte pinlig tydelige:

Forurensninger, overbefolkning, en sløvet samvittighet, tradisjonens krise, tuklingen med begrepet kjærlighet, manipuleringen av våre sinn, de kjernefysiske våpen, den ukontrollerte, industrielle vekst — alle de åtte syndene er der.

De er kanskje for overveldende for dagens katolikker? Det var unektelig lettere i «gamle dager» å skrive de vanlige dumhetene og feilene.

Så det endte med at han valgte et mer almindelig navn på pusen.

Og dermed liksom også berget sitt rykte som en from katolikk. Katolsk selvfølgelig, men oppriktig.

Hva kalles slikt?

Vel, det finnes stygge navn på dette, men det ville være urettferdig mot min venn å minne ham om det akkurat nå.

Dessuten liker han whisky, med måte.

Ifølge Verdens Gang kan en av grunnene til den forestående skilsmisse mellom Liz Taylor og Richard Burton være at «den berømte skuespillerinnen hele sitt liv har vært katolikk og derfor er lite begeistret for alkohol».

Og med en slik form for folkeopplysning gående, er det kanskje ikke så rart at min venn ikke vil kalle kattungen for WHISKY. Det er så mange ting som misforstås av dumme folk.

ONSDAGS BREV

Men jeg finner også andre ting: Bl. a. en hilsen fra Bune Andersen i Katolsk Arbejderaktion i Danmark. Og et spørsmål om vi vil oppta følgende resolusjon i ST. OLAV:

«Fra 2. til 7. oktober 1973 afholdes der i Moskva en verdenskongres om international sikkerhed — afrustning — uafhængighed — samarbejde og fred.

Berliner Konfrens (BK) — en samling af katolske kristne fra hele Europa — apellerer til alle katolikker i Europa, de katolske institutioner og organisationer, om at medvirke i og støtte denne betydningsfulde verdenskongres, så den kan nå til et godt resultat.

Det er Guds bud, at vi skal arbejde for fred på jorden. Denne opgave forpligter os til at samarbejde med alle mennesker af god vilje, således at krigen kan blive bandlyst fra menneskeheden og fred og frihed kan triumfere.

Verdenskongressen byder på en enestående lejlighed til at forene de kristne fredssyn med alle andre.

(Forts. neste s.)

ONSDAGSBREV

Forts. fra forrige side

fredsvilje. Sand fred er en nødvendighet for menneskeheden, men den forudsætter enighet mellem dem, der arbejder for freden, uanset hvilke ideologiske, religiøse, moralske eller politiske motiver, de end har.

Allerede nu fremgår det klart, at verdenskongressen har en usædvanlig bredde med folk af forskellige anskuelser. Politiske, sociale og religiøse kræfter fra alle kontinenter forenes for at søge en brugbar vej til opnåelse af fred og retfærdighed. Derfor foreslår vi, at man konkret støtter verdenskongressens intentioner.

Vi opfordrer Europas katolikker til i deres eget land at medvirke til, at traktater og aftaler, der indgås, og

så bliver overholdt og opfyldt. Parlamentar og regeringer må med det for øje træffe de nødvendige foranstaltninger. Desuden mener vi, at fred i Europa er til gavn for hele menneskeheden.

Fred og retfærdighed må have første prioritet i enhver politisk virken.»

Ovenstående resolution er vedtaget på Berlinerkonferencen d. 15. juli 1973.

Vel, vi har altså fått med denne resolusjonen og dermed gitt uttrykk for at fredsarbeide må støttes verden over, av alle med god vilje.

Tredje og siste ting på skrivebordet er et sint brev hvor hverken et generelt skriftespeil eller mulige politiske forviklinger trekkes frem. Lyset settes bare på bladets redaktør som «viser ringeakt», praktiserer en «dårlig presseskikk» og «mangler respekt».

Nå, kanskje dette brev skal legges i en skuff så lenge. Sammen med et par innsendte dikt som jeg ikke liker, noen bilder, og en huskelapp hvor det står RING PATER X OM SKRIFTE.

Alt vil være glemt når vi går i gang med neste nummer, desværre.

Hilsen

ANDREAS LEGMANN

KIRKENS MYSTERIUM...

Forts. fra side 229

evangeliet til alle folk, ønsket å gi denne Læremyndighet ufeilbarhetens gave i spørsmål om tro og moral. Denne gave fritar ikke biskopene fra stadig å studere åpenbaringsens hellige kilder. Men når de utøver sin oppgave, får de assistanse av Den Hellige Ånd. Den assistanse når sitt høydepunkt når de underviser hele Guds folk. Gjennom de løfter som Kristus ga Peter og de andre apostlene, er biskopenes doktrinære lære nødvendigvis beskyttet mot feil.

Dette skjer når biskopene, spredt verden over, med i kommunion med Peters etterfølger, legger frem en doktrine som må holdes. Det skjer enda klarere når biskopene kommer sammen som i et kirkemøte eller når den romerske biskop taler ex cathedra, det vil si når han ved sin autoritet definerer en tros og morallære som gjeldende for hele verdenskirken.

Punkt tre vil vi gjerne trekke frem i denne gjennomgåelsen av erklæringen er stadfestelsen av dogmenes absolute karakter. De er ikke noe som kan fortolkes og forklares dit hen at de får et nytt innhold. Igjen tar vi vår tilflukt til den engelske teksten:

«As for the meaning of dogmatic formulas, this remains ever true and constant in the Church, even when it is expressed with greater clarity or more developed. The faithful therefore must shun the opinion, first, that dogmatic formulas (or some category of them) cannot signify truth in a determinate way, but can only offer changeable approximations to it, which to a certain extent distort or alter it; secondly, that these formulas signify the truth only in an indeterminate way, this truth being like a goal that is constantly being sought by means of such approximations. Those who hold such an opinion do not avoid dogmatic relativism and they corrupt the concept of the Church's infallibility relative to the truth to be taught or held in a determinate way.»

Altså, ganske kort: De troende må ta avstand fra tanken om at dogmene, noen av dem ihvert fall, bare tilnærmelsesvis inneholder en avgjørende sannhet. Dogmenes mening og sannhet er og blir den samme i Kirken selv når de uttrykkes med større klarhet. De som anser dogmene for noe annet, velger en dogmatisk relativisme.

Så langt om dette. I erklæringens innledende avsnitt sies det noe om hvorfor det har vært nødvendig å understreke disse tingene akkurat nå:

Kirkens mysterium, som Det annet Vatikankonsil kastet nytt lys over, har gjentatte ganger blitt behandlet og drøftet i teologenes videre arbeider. Mens ikke få av disse arbeider har gjort mysteriet mer forståelig, er det andre som i et tvetydig og til og med direkte feilaktig ordvalg har fordunklet katolsk doktrine. Enkelte ganger har det til og med gått så langt at de har kommet i opposisjon til den katolske tro på fundamentale punkter.

Dette betyr ikke innskrenket frihet for teologene:

«The Sacred Congregation for the Doctrine of the Faith rejoices that theologians are by intense study exploring more and more the mystery of the Church. It recognizes also that in their work they touch on many questions which can only be clarified by complementary studies and by various efforts, and conjectures. However, the due freedom of theologians must always be limited by the Word of God as it is faithfully preserved and expounded in the Church and taught and explained by the living Magisterium of the Pastors and especially of the Pastor of the entire People of God.»

Så langt denne foreløpige gjennomgåelse av dokumentet. Den 4000 ord lange erklæringen inneholder selvfølgelig også mange andre punkter som vi etter hvert nok kommer tilbake til.

Å. R.

FRANSK ATOMPRØVE

Forts. fra side 231

sine krigshandlinger. Fremtiden vil i høy grad avhenge av den klokskap vår samtid er i stand til å prestere.

Med dette for øye gjør konsilet de siste pavers fordømmelse av den to-tale krig til sin egen og erklærer:

Enhver krigshandling som uten forskjell tar sikte på å ødelegge hele byer eller store områder med deres innbyggere, er en forbrytelse mot Gud og mennesker. Den skal fordømmes helt ubetinget.

Den moderne krigs spesielle fare er at den gir dem som har nyere tekniske våpen en slags leilighet til å begå slike forbrytelser. Og den moderne krig kan med så og si ubønnhørlig konsekvens få mennesker til å planlegge de grusomste handlinger. For å avverge dette, anroper biskopene, samlet og forenet fra hele jordkretsen, alle mennesker, men særlig statsmennene og de militære ledere, om stadig å la seg konfrontere med sitt ansvar overfor både Gud og hele menneskeslekten.

Rustningskappløpet.

De våpen som videnskapen frembringer samles ikke bare for å kunne brukes i krigstid. Fordi forsvarets effektivitet menes å bero på egne

gjengjeldelsesmuligheter, brukes denne hamstring av våpen, som blir større for hvert år, i en ny hensikt, nemlig å avskrekke en eventuell angriper. Mange betrakter denne fremgangsmåte som den sikreste for idag å trygge en viss fred mellom nasjonene.

Hvordan man nu enn vurderer denne skremmepolitikk, bør alle mennesker innse at det rustningskappløp som en hel rekke nasjoner setter sin lit til, ikke er den sikre vei til virkelig å trygge freden, og at den såkalte likevekt man dermed oppnår, ikke er det samme som en sann og solid fred. Langt fra å eliminere krigens årsaker, risikerer man snarere at de gradvis øker. Og mens veldige beløp går til anskaffelse av stadig nye våpen, blir det umulig å fremskaffe tilstrekkelige midler til å avhjelpe de mange former for nød hele verden idag lider under. Misforholdet mellom nasjonene får dermed ingen sann og grundig sanering, og nye deler av verden smittes. Der må velges nye veier med utgangspunkt i en omstilling av sinnene, for å eliminere denne forargelse, frigjøre verden fra den angst som knuger den, og opprette en virkelig fred.

Derfor må det her gjentas at rust-

(Forts. n. side)

«Gud kaller deg»

De fire første bind av den kanadiske serie av bøker for religionsundervisning for barn er i handelen.

Bok I «Gud kaller deg» (for barn på 1. klassetrinn)

Bok II «Gud møter deg»

Bok III «Gud er kjærlighet»

Bok IV «Vi har sett Herren»

Bøkene koster kr. 25,—. Lærerveiledning, på dansk, koster kr. 20,— for de 2 første og kr. 35,— for bok III og IV.

Bok V i samme serie vil komme i handel i løpet av høsten.

Bøkene bestilles fra

Det Kateketiske Senter
Christiesgt. 16 — 5000 Bergen

ST. Thomas kirken

på

Filefjell

Søndag 19. august kl. 12:

Messe v/sognepr. Fishedick

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Trossø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	} Trondheim
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Trossø
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	} Trondheim
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Trossø
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs Kirke	} Trossø
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	} Trossø

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Fransk atomprøve

(Forts. fra forrige side)

ningskappløpet er en alvorlig kreftskade for menneskeheten, og at den er en utålelig urett mot de fattige. Det er alvorlig grunn til å frykte at dette kappløp, hvis det fortsetter, en gang vil slippe løs alle de forferdelige ulykker som de allerede nu forbereder midlene til.

La oss, vekket av de store ulykker som menneskene har gjort til en mulighet, utnytte den frist som Gud nu innrømmer oss, til bedre å lodde dybden av vårt ansvar og finne mer menneskeverdige veier til å bilegge våre konflikter. I sitt forsyn krever Gud av oss at vi skal frigjøre oss fra krigens gamle slaveri. Nekter vi å gjøre disse anstrengelser, da er det umulig å vite hvor den onde vei vi har be-trådt, vil føre oss hen.

Absolutt forbud mot krigen, og det internasjonale fredsarbeide.

Det er altså innlysende at vi av alle krefter må streve for å forberede tider hvor enhver krig vil kunne bli totalt forbudt ved internasjonale avtaler. Dette krever opprettelsen av en verdensomfattende offentlig myndighet, anerkjent av alle, som virkelig er i stand til å garantere sikkerhet og rettferdighet for alle med full respekt for deres rettigheter. Og så lenge denne institusjon forblir et ønske, tilfaller det de nuværende overordnede internasjonale organisasjoner grundig

og utholdende å studere de midler som egner seg til å trygge den felles sikkerhet. Freden skal oppstå av folkenes innbyrdes tillit, den skal ikke påtvinges nasjonene ved våpentrusler. Derfor må alle arbeide for endelig å sette en stopper for utrustningskappløpet, for å sette nedrustningen i gang og så utvide den, ikke ensidig, men parallelt, med felles avtaler og effektive gjensidige garantier.

I mellomtiden skal vi ikke undervurdere det som allerede er gjort og fremdeles blir gjort for å avverge krigs-faren. Vi skal snarere oppmuntre den oppriktige vilje hos de mange som, tynget av de store byrder som de høyeste embeder fører med seg, men også ansporet av sitt veldige ansvar, bestreber seg på å fjerne krigen, som de avskyr, selv om det ikke er mulig for dem å se bort fra proble-menes faktiske innfløktethet. Vi må bønnfalle Gud om at Han gir dem kraft til utholdende å drive, og uredd å fullføre det verk som vidner om den største kjærlighet til menneskene, det verk hvorved freden bygges opp med

mannsmot. For idag å kunne utføre dette verk må de ubetinget i sinn og hjerte se utover landegrensene, legge vekk enhver nasjonal egoisme eller ambisjon om å herske over andre og nære en dyp respekt for hele menneskeheten, som møysommelig er i ferd med å styrke sin enhet.

De energiske og vedvarende studier som er blitt viet freds- og nedrustningsspørsmål, de internasjonale kongresser som har samlet seg omkring disse emner, kan betraktes som de første skritt på vei til løsningen av så alvorlige problemer. De må i fremtiden intensiveres for å kunne oppnå praktiske resultater. Men samtidig må menneskene vokte seg for å sette hele sin lit til noen få individers bestrebelse, mens de selv ikke gjør noe med sin egen mentalitet. For de politiske ledere, som skal svare for sitt lands almene vel og samtidig fremme menneskehetens felles beste, er i høy grad avhengige av massens synsmåter og følelser. Deres anstrengelser for å bygge opp freden er helt forgjeves så lenge fiendtlighet, forækt og mistillit,

Drammens malerforretning

Inneh. Asbjørn Gundersen

Tlf. 83 19 16 - 83 33 32

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

DRAMMEN

H. KOLDERUP

N. Storgt. 12 - Bragernes
Tlf. 83 13 62 - 83 36 48

Gå til fagmannen
når det gjelder møbler

American Foto

SPESIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER

Engene 4 - Tlf. 83 11 45
Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65

ARENDAL

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning
Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460

FREDRIKSTAD

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD

EDVARDBSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

rasehat og fanatiske ideologier splitter menneskene og reiser dem opp mot hverandre. Dette viser hvor nødvendig det er å oppdra sinnene på en ny måte og gi den offentlige opinion ny inspirasjon. Hver den som utfører en oppdragergjerning, især blant de unge, enhver som bidrar til å forme den offentlige opinion, skal betrakte det som en hovedoppgave å åpne sinnene for en ny fredselkende innstilling. Og hver enkelt av oss skal omvende sitt hjerte og se utover hele verden for å finne frem til hva vi sammen kan gjøre for at vår slekt skal gjøre fremskritt.

Og la oss ikke nære noe falsk håp. Hvis det ikke blir gitt avkall på fiendskap og hat, og hvis der ikke blir inngått faste og oppriktige avtaler for å sikre verdensfreden i fremtiden, vil menneskeheten, som allerede nu befinner seg i en meget alvorlig situasjon, til tross for sine vidunderlige kunnskaper, kanskje ledes hen imot den skjebnesvangre time da der ikke finnes noen annen fred mer enn dødens grusomme fred. Og allikevel, selv når den sier dette, og selv om den befinner seg midt i vår tids engstelser, gir Kristi Kirke ikke avkall på sitt faste håp. Den akter å holde frem for vår tid, igjen og igjen, i tide og utide, apostelens budskap: «Nu er det den rette tid» til å omvende sitt hjerte, «nu er frelsens dag».

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

OSLO

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen
Tif. 21 18 32

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tif. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

OSLO

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

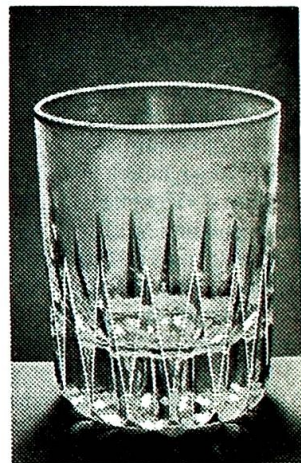

Jens J. Andersen

TOYENGT. 2. D. 10

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset

„Pactafino“

Laget av tindrende klart glass.

Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Walligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

SYKE LØYER

Hvert år går den samme sommerklage til kinodirektørene: De ikke-ferierende og hjemmeværende kjeder seg i byen, og vil ha et bedre film-tilbud på kinoene — ikke bare porno, tredjerangs sorteringer, repri-ser. Og hvert år svarer anklagede for seg, egentlig nokså overbevisende: Film er, og må være, en sesongaffære, i et ferieglad friluftsland som vårt. Det skulle bli enda verre jammer, dersom det faste, trofaste kinopublikum til høsten fant ut, at kvalitetsfilmer de gjerne ville ha med, var unnaspilt i noen sommeruker da de lå på hytta.

Når dette skrives, byr Oslo på en del kabaret-snusk, noen utpregede voldsfilmer, dertil plutselig en ganske pretensjøs, amerikansk «miljøskildring» ved navn «Hospitalet». En aner bestseller-romanen bak den, en murstein av en bok, med et dusin historier vevet sammen til et helhetsbilde av et sykehus. Regissøren *Arthur Hiller* tviholder på alle trådene — så floker de seg til noe, som må være en vill overdrivelse. At det var katastrofalt dyrt å bli «innlagt» i U.S.A., visste vi jo. Men at det dessuten var så livsfarlig som her, har en heldigvis vondt for å tro. Filmen pøser på med legers sjusk, misforståelser og feilgrep — operasjoner der det er enten feil pasient eller feil organ som kommer under kniven, og mystiske dødsfall endog blant personalet, leger og sykepleiere. Så mye kaos og panikk må ha en slags forklaring: vips, føres inn en sinnsykt «hevne» pasient, som har stilt til alt dette — ikke særlig overbevisende det heller.

Det er med andre ord ikke så farlig om «Hospitalet» er forsvunnet fra lerretet, når de ferierende kommer hjem og vil på kino igjen — de går ikke glipp av mye. Filmen sprekker på sine altfor mange hensikter:

— Den vil forfølge suksessen fra «M.A.S.H.», som med en ganske syk og kynisk humor bygget ned ideali-

seringen av legeyrket, til langt under den menneskelige pari. I et feltlaserett i Vietnam lo en tilslutt kanskje så desperat, i New York City's Metropolitan Hospital blir det bare ekkelt og smakløst.

— Den vil være en spennede thriller, men er ikke stram nok til det.

— Den vil være sosialt «kritisk», men tøyser og overdriver seg bort der også.

— Den vil være «menneskeskildring» — en god karakterskuespiller som *George C. Scott* fremtrer som en hardt arbeidende og hardt drikkende, nedkjørt overlege på selvmordets rand. *Diana Rigg* (en av James Bond-filmenes mange avlagte stjernedamer) frister ham, blant annet med flukt fra hele den utrolige sykehus-hurlumheien, til det «enkle, sunne liv», blant indianere i New Mexico: «Tilbake til naturen». Det er ikke den moteriktige klisjé skapt, som regissøren ikke har fått presset inn i sin bløtkake-film.

George C. Scott og Diana Rigg i **HOSPITALET**.
Utleie Kommunenes Filmcentral A/S.

George C. Scott ser en gjerne igjen. Men det må være i noe bedre.

*

Bedre saker er i vente; allerede innvarsles en i høy grad original og velspilt britisk film: *Joseph L. Mankiewicz'* «Spillet er slutt» (*Sleuth*). Den bygger på en årelang teatersuksess, en detektivkomedie av *Anthony Shaeffer*, og har bare to roller, som til gjengjeld må spilles virtuos, en elegant, ironisk og spennende duell som de har seg imellom, innenfor fire vegger. I filmversjonen var det et mestergrep å stille *Sir Laurence Olivier* og *Michael Caine* mot hverandre — de gir alt hva de har, og det er mye, i en film som er «annerledes», en i dobbelt forstand «skjør» fantasi-lek båret på strak arm.

Pass på den!

hrm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.